

Julia Iwaszko, Aneta Pawłowska, Andrii Dmytrenko

Sergij Biliński **Fotografia**

UNIWERSYTET
ŁÓDZKI

Julia Iwaszko, Aneta Pawłowska, Andrii Dmytrenko

Sergij Beliński **Fotografia**

Łódź 2025

Aneta Pawłowska – Uniwersytet Łódzki

Julia Iwaszko – Kijowski Narodowy Uniwersytet Budownictwa i Architektury

Andrii Dmytrenko – Narodowy Uniwersytet “Poltawska Politechnika im.Ju.Kondratiuka”

Recenzenci:

prof. dr hab., inż. arch., Dominika Kuśnierz-Krupa, Politechnika Krakowska im. T. Kościuszko

prof. dr hab., inż. arch., Katarzyna Słuchocka, Politechnika Poznańska

Pavol Tišliar, prof. dr hab. Uniwersytetu Masaryka w Brnie

Skład: Alina von Oertzen-Glairon

Korekta językowa: Aleksandra Sitkiewicz, Irmina Gadowska

W monografii wykorzystano zdjęcia Sergija Belińskiego z lat 2006–2025

Zdjęcie na okładce: Połączone z ziemią (2022)

Zdjęcie na tylnej okładce: Słoneczniki (2024)

Monografia rekomendowana do publikacji przez Radę Naukową Kijowskiego Narodowego Uniwersytetu Budownictwa i Architektury
(Protokół Rady Uczelnianej nr 31 z dnia 28 marca 2025 roku).

Projekt realizowany w ramach stypendium z Uniwersytetu Łódzkiego dla prof. Julii Iwaszko (Kijowski Narodowy Uniwersytet Budownictwa i Architektury) w ramach Konkursu na stypendium dla naukowców z Ukrainy finansowanego w ramach zwiększonej o 2% subwencji dla Uczelni, które przystąpiły do konkursu Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza
Współfinansowanie wydania publikacji Wydział Filozoficzno-Historyczny
Uniwersytetu Łódzkiego

Aneta Pawłowska, Julia Iwaszko, Andrii Dmytrenko. Sergij Beliński. Fotografia.

Przekształcenia stylistyczne fotografii Sergija Belińskiego.

© Copyright by Wydawnictwo Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, Łódź 2025

© Copyright by Authors, Łódź 2025

Łódź, Wydawnictwo ŁTN, 2025.

Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich, Oddział w Łodzi, 2025

Nakład 200 egz.

Ark. wyd. 9.5

ISBN: 978-83-60655-90-0

Łódzkie Towarzystwo Naukowe, ul. M. Skłodowskiej-Curie 11, 90-505 Łódź, Poland

e-mail: biuro@ltn.lodz.pl

Sergij Beliński

Spis treści

Słowo wstępne	7
Rozdział 1. Fotografia a sztuka współczesna	37
Rozdział 2. Estetyka i technika fotografii czasu pokoju	57
Rozdział 3. Fotografia wojenna.	133
Rozdział 4. Podsumowanie – propozycja metody analitycznej	343
English Summary	349
Spis ilustracji	352
Bibliografia	359

I (podejścia) i II (zasady) są generalnie tożsame w fotografiach Sergija Belińskiego z czasu pokoju i wojny, ale zauważalna różnica występuje na poziomie III – poszczególnych technik i metod twórczych. Jedną z konkluzji płynących z analiz jest wniosek, że twórczość Sergija Belińskiego ewoluuje pod wpływem wydarzeń wojny rosyjsko-ukraińskiej od fotografii awangardowej w kierunku fotografii realistycznej, jednak w dużej mierze opartej na podejściach, zasadach i technikach stosowanych przez twórcę w okresie pokoju. Zauważalna jest zmiana postrzegania obrazu świata od kreacji bazującej na przedmiotach nieożywionych i nietypowych ujęciach na rzecz postrzegania obrazu świata poprzez portrety ludzi oraz zmiany kontekstu stosowanych przedmiotów nieożywionych (od przedmiotów codziennego użytku po militarny ekwipunek).

Dodajmy, że wojna zmieniła nie tylko techniczne aspekty fotografii Belińskiego, lecz przede wszystkim jej emocjonalny ładunek. Obrazy, które wcześniej odwoływały się do subtelnej gry symboli i skojarzeń, w warunkach wojennych stają się bardziej bezpośrednie, drastyczne i dokumentalne. Miejsce poetyckiego performansu zajmuje potrzeba świadectwa – fotografia przestaje być przestrzenią eksperymentu, a staje się narzędziem pamięci i protestu. Belińskij rezygnuje z metafory na rzecz znaku – przedmiot, ciało, przestrzeń stają się literalnym nośnikiem bólu i oporu. Emocje zostają „wtopione” w kadr: nie są już wyrażane estetyką, lecz surowością faktów. Jednocześnie autor nie traci refleksyjności – wiele obrazów wojennych zawiera w sobie element kontemplacji i trwania mimo przemocy. To szczególny rodzaj realizmu, który nie tylko rejestruje, ale także opowiada – o samotności żołnierza, milczeniu zniszczonego miasta, lub obecności życia tam, gdzie nie powinno go być. Fotografie Sergija Belińskiego z czasów wojny nie krzyczą – one patrzą wprost i nie odwracają wzroku.

W tym sensie można zadać pytanie, czy niektóre z jego wojennych fotografii – na przykład te przedstawiające fragmenty zrujnowanych ikon, koty w ruinach, czy samotne postacie na tle wypalonych krajobrazów – nie zbliżają się do tego, co Georges Didi-Huberman nazwał obrazami „prototypowymi”. Jak pisał:

Prototypowymi nazywam te nieliczne, wyjątkowe obrazy, które [...] dotykają przestrzeni największego pragnienia [...], przestrzeni, w której obraz „cudownie” stawał się cnotą i mocą wcielenia [...], a także dziełami, które chciałoby się nazwać obrazami-pragnieniami – obrazami, które zawierają cele malarstwa (Didi-Huberman 2011a, s. 126).

Fotografie Sergija Belińskiego – tworzone w warunkach skrajnych, gdzie obraz nie jest już estetycznym gestem, lecz egzystencjalnym śladem – być może zapiszą się jako właśnie takie obrazy: graniczne, poruszające i nieprzemijające.

Il. 271. Wierny przyjaciel, 2024

English Summary

Sergei Belinsky.
Photography

The publication ***Sergii Belinsky. Photography*** is devoted to the work of Ukrainian master of artistic photography Sergei Belinsky, but – due to the subject matter of the research – it also takes on a philosophical dimension. In the face of a full-scale war triggered by Russia's invasion of Ukraine on 24 February 2022, the question arises: can the work of an artist-soldier remain the same after experiencing the front line? This question concerns both his personal attitude – his love and devotion to his homeland – and his relationship with the medium he uses: photography.

Visual arts allow us to capture moments, and photography – especially artistic photography – becomes a way of interpreting the world. Belinsky sees more than others: he can see a cathedral in the silhouette of a tree and find a symbol in a seemingly insignificant object. However, during the war, his perspective changes. The reality of war deprives him of the possibility of using special effects, but does not limit the power of his message – because war itself is a backdrop strong enough to move the viewer.

The main research hypothesis of the publication assumes that Sergei Belinsky work undergoes a transformation – from avant-garde experiments and performative compositional techniques to a documentary form of realism. The study is based on a systemic and structural analysis, which has made it possible to distinguish a three-stage model: content (the central idea), composition (visual layout) and technique (formal means).

The author retains some of the methods used in peacetime, such as image fragmentation and the metaphorical representation of inanimate objects, but changes their function. Objects take on military connotations, symbolising resistance, strength and memory. The natural space, previously explored as a separate reality, becomes merely a background in war photography – important, but subordinate to the event.

An important source of material for analysis were the photographs sent by the artist to Yulia Ivashko – both archival and current, taken on the front lines of the war in his role as a press officer. This juxtaposition made it possible to show the evolution of style and to trace how trauma influences visual language. Sergei Belinsky's works published on Instagram, including those commented on by the author himself, show a transition from surreal and poetic captions to more economical, almost reportage-style notes.

One of the most significant conclusions drawn from the publication is that although Belinsky uses different means in times of peace and war, his work remains consistent – rooted in reflection on the condition of man, nature and culture. The change in context also changes the function of the image – it is no longer merely an aesthetic experiment, but a testimony, an act of remembrance and a form of participation in the reality of war.

Sergii Belinsky. Photography is a book about change – personal, aesthetic and artistic. It is a portrait of an artist at a turning point, where the camera becomes a weapon and the frame a testimony to history.